

10. La biblioteca, centre de gravetat de l'escola

Jaume Centelles

Mestre jubilat. Ha treballat durant 40 anys a l'escola Sant Josep – El Pi de l'Hospitalet a l'educació infantil i com a responsable de la biblioteca escolar. Col·labora amb la revista *Guix* i amb el programa de ràdio *L'ofici d'educar*. Participa del grup de treball Passió per la lectura, adscrit a l'Associació de Mestres Rosa Sensat.

Paraules clau: educació, lectura, biblioteca escolar de qualitat (BEQ), llenguatges, informació, coneixement.

«Precisamente yo, que debía saber que los libros solo se escriben para, por encima del propio aliento, unir a los seres humanos, y así defendernos frente al inexorable reverso de toda existencia: la fugacidad y el olvido.»

Stefan Zweig (2009, p. 57)

10.1. La paraula, eina bàsica de comunicació

«L'home més savi que he conegut en tota la meua vida no sabia llegir ni escriure».⁵⁶ Així, amb aquesta contundent frase començava José Saramago el discurs d'acceptació del Premi Nobel de Literatura l'any 1998. Es referia al seu avi Jerónimo amb qui compartia les llargues jornades estiuenques al poble d'Azinhaga, a Portugal. Recordava especialment quan l'avi li deia «José, avui dormirem tots dos a sota de la figuera», perquè significava que aquell vespre s'ajaurien enmig de la pau i albirarien les estrelles entre les fulles de l'arbre mentre la nit s'empenava de llegendes, contarelles, històries, episodis singulars, morts antigues i misteris diversos que bressolaven i mantenien despert el nen José.

Si fa no fa, aquesta escena coneguda es repeteix cada nit a moltes llars, a l'hora d'anar a dormir, quan la mare o el pare s'atansa al llit del fill que li demana: «explica'm un conte» o «llegeix-me una història que sigui llarga, que no s'acabi mai». És el poder de la paraula que pregonava Georges Jean (1988), un poder carregat d'afectes i que ve de lluny, de segles, mil·lennis

56. A la pàgina web dels premis Nobel es poden consultar els discursos de tots els premiats: <<https://www.nobelprize.org/>> El discurs d'en Saramago es pot consultar íntegrament també al web *Saramago, opiniones* (José Saramago, Premio Nobel de Literatura 1998. Recopilación de entrevistas, declaraciones y pequeños fragmentos de sus libros). <<http://saramago.blogspot.com/2004/10/discurso-de-acceptacin-del-premio-nobel.html>>

enrere, d'una paraula que també té un efecte multiplicador dels coneixements que es transmeten de pares a fills, d'avis a nets.

Un altre Premi Nobel de Literatura, l'Alice Munro (2013), recordava com havia de fer llargues caminades des de casa fins a l'escola i com aprofitava per inventar o modificar les històries que li explicaven i les adaptava a la seva persona per convertir-se ella mateixa en l'heroïna de totes les situacions.

Un tercer discurs d'acceptació del Premi Nobel de Literatura, el de Doris Lessing (2007), magnífic, recordava la importància d'estar envoltats de llibres, ella que va fer nombrosos viatges a Zimbàbue i va veure què significa no disposar de llibres, ella que ens explicava que el talent d'Orhan Pamuk no va sorgir del no-res, sinó d'una ben assortida biblioteca familiar, de com V. S. Naipaul quan va arribar a Anglaterra visitava cada dia la Biblioteca Britànica, i de la saviesa d'en Coetzee, mestre de literatura a Ciutat del Cap. I acabava recordant –com Saramago– el poder de la paraula:

«El narrador viu dins de tots nosaltres. El creador d'històries sempre va amb nosaltres. Suposem que el nostre món patís una guerra, els horrors que tots podem imaginar amb facilitat, suposem que les inundacions neguessin les nostres ciutats, que el nivell dels mars s'elevés..., el narrador sobreviurà, perquè la nostra imaginació ens determina, ens sustenta, ens crea: per bé o per mal i per sempre.»

Tots ells es refereixen a la paraula, a la narració, a la necessitat de sentir contes perquè es generen uns intercanvis emocionals i intel·lectuals entre l'adult i l'infant que són intensos i perdurables.

De fet, el creixement de l'infant segueix un guió semblant al de l'evolució humana i s'apropia d'un primer llenguatge que és l'oral –tal com va fer l'home primitiu fa cent mil anys– i, quan aquest primer llenguatge està més o menys consolidat s'introdueix el segon llenguatge, l'escrit –data de 7.000 anys enrere, només–, aproximadament a partir dels dos anys d'edat que és quan el procés intern i inèdit de l'infant és a punt.

El llenguatge oral és un primer llenguatge natural que serveix per comunicar-nos, per transmetre les idees, els pensaments. El lingüista Noam Chomsky, conegut per la teoria de la *gramàtica generativa*, diu que és una capacitat innata, una dotació que tenim, i que en el nostre cervell es produeixen uns mecanismes que ens permeten fer representacions simbòliques i generar normes des de ben petits.

L'escriptor i etnòleg de Mali, Amadou Hampâté Bâ (1960), va dir en un cèlebre discurs a la UNESCO que «quan mor un ancià a l'Àfrica és com si es cremés una biblioteca» i volia significar precisament la idea que els contes, la tradició oral, són com un mirall on cadascú pot descobrir la seva pròpia imatge.

És aquest primer llenguatge oral el que cal estimular i potenciar perquè serà la porta d'accés a la lectura, a un segon llenguatge que caldrà aprendre més endavant.

10.2. El llenguatge escrit

Per desenvolupar aquests llenguatges –l'oral i l'escrit– cal la implicació dels pares i l'acompanyament de les mestres i els adults que conviuen amb els infants.

En les primeres edats, fins als vuit anys aproximadament, el nen que llegeix, o que comença a llegir, necessita estratègies que siguin útils per descodificar i comprendre el text escrit. Per aconseguir aquestes habilitats cal que l'adult acompanyi aquest procés, el model i creï les situacions que permetin viure l'experiència de la lectura de manera gratificant. La imatge més potent que podem imaginar és la d'una mare –o un pare– amb el fill a la falda, encerclant-lo amb el llibre, com si li fes una abraçada literària.

L'adult, com a lector competent que és, ha d'explicitar, mostrar i compartir com llegeix amb l'infant al davant; ha de fer de model i verbalitzar les estratègies que fa servir; ha de fer com si fos la primera vegada que s'enfronta al text i explicar en veu alta com se les empesca per entendre'l. D'aquesta estratègia se'n diu lectura compartida.⁵⁷ Els nens aprenen, en primer lloc, a observar i relacionar els indicis que una mirada atenta als detalls que hi apareixen (el títol, les lletres, la identificació de les paraules, les imatges, etc.) els ofereix. Les primeres trobades amb el llibre també serveixen per establir els propòsits de la lectura i predisposar-se emocionalment a llegir.

Es tracta d'oferir models de lectura fluida i expressiva per tal que l'infant prengui consciència de l'ordre d'esquerra a dreta, estableixi una correspondència entre les paraules escrites i les dites, formuli hipòtesis i prediccions sobre el contingut del text, llegeixi en veu alta al costat de l'adult, compregui el text llegit i adquireixi diverses destreses com la descodificació, identificació de paraules, desenvolupament del vocabulari, identificació de signes de puntuació i aspectes ortogràfics, etc.

Afortunadament, a les biblioteques escolars les mestres expliquen contes i comparteixen molts llibres amb els alumnes perquè saben del seu valor

57. Sobre aquesta estratègia podeu consultar l'article de la revista *Guix* del maig de 2014 on hi ha un interessant article de la Mercè Agustí, en Manel Ballart i la Montserrat García Safont: *Aprendre a llegir amb la lectura compartida*. Per accedir a més informació: <<https://jaumecentelles.files.wordpress.com/2014/06/guix-lectura-compartida.pdf>>

pedagògic però també saben que obren la porta a altres mons, estranys i familiars alhora, misteriosos i desconeguts els quals, com per art d'encantament, ens transporten a la caseta de xocolata, a sota de la col d'en Patufet o a l'andana nou i tres quarts.

Quan la mestra comença a narrar, de viva veu o amb el suport del llibre, es fa el silenci i els infants obren els ulls i es deixen portar a un sense-temps meravellós on reben models i pautes que els ajuden a imaginar –que és diferent de fantasiejar–, es vacunen contra els perills –creen defenses per si mai es troben en una situació similar a la del protagonista–, coneixen el món, desenvolupen la creativitat, es diverteixen, es reconeixen a ells mateixos en alguns dels personatges, en les seves peripècies i en la solució de les seves dificultats, viuen tota mena de sentiments, aprenen a resoldre els conflictes que sorgeixen diàriament, entenen què vol dir compartir, respectar i ser respectats, etc.

Els llibres compartits narrats a l'escola o a casa envien missatges a la dimensió cognitiva dels infants (de coneixement) i també a l'emotiva. La paraula sentida els porta a viure l'aventura –que és una mirada exterior– i a trobar imatges on emmirallar-se –no per ser com els herois sinó per ser ells mateixos millors–, i també els porta una mirada interior que té a veure amb el fet d'estar a prop de l'adult.

Les mestres saben que es tracta de créixer junts i col·laborar en la gran aventura de viure, *per damunt del propi alè*, com apuntava Stefan Sweig (2009). Capacitat no els en falta. La vocació, la professionalitat i la manera de fer de les mestres i professores d'aquest país és mereixedora d'admiració.

Un dels nostres objectius com a societat hauria de ser aconseguir que els ciutadans no siguin uns simples «llegidors» –Borges *dixit*–, sinó que esdevinguin autèntics «lectors» capaços d'emocionar-se amb la lectura d'un poema de Martí i Pol, lectors a qui tremolin les mans quan llegeixin *El mecanoscrit del segon origen*, que s'entendreixin amb *El Petit Príncep*, que s'enamorin d'Emma Bovary, que desitgin fer un viatge a bord de la *Hispaniola* acompanyant en Jim a la recerca del tresor, que s'aliïn descaradament amb la Renée de *L'elegància de l'erijó* contra la ignorància, que trobin els arguments i criteris que els permetin comprendre la vida, conèixer-la i viure-la millor.

10.3. Llegir, per a què?

Els beneficis que ens proporciona la lectura són múltiples i prou evidents. Si féssim una llista dels diferents profits que podem treure del fet lector obtindriem, sens dubte, respostes diverses:

Algunes farien incidència en aspectes de creixement personal: la lectura dona accés al saber, afavoreix el coneixement de la nostra llengua, ens enriqueix el vocabulari, ens obre la possibilitat de criticar, de pensar. En definitiva, eixampla els horitzons.

Hi hauria respostes més pragmàtiques i utilitàries: la lectura ens serveix per buscar el nom d'un carrer, per saber el número de telèfon d'algú, per entendre un formulari, per llegir el diari, o per saber què diu el prospecte d'un medicament.

També apareixerien els aspectes lúdics: la lectura ens proporciona plaer, ens distreu.

Però hi hauria, encara, una quarta raó: la lectura ens posa davant d'un enigma, d'un repte, d'un buit que cal emplenar. La lectura entra com entra l'aire als pulmons. L'aire entra perquè als pulmons hi ha un buit i aquest buit empeny l'aire a entrar. És així com respira la lectura. Hi ha un buit que s'ha d'omplir i només es pot omplir llegint. Si no hi ha la necessitat de conèixer, de resoldre els enigmes, de poc servirà que a casa o a l'escola tractem d'empènyer les lectures cap endins.

10.4. L'hospitalitat de la biblioteca escolar de qualitat (BEQ)

Un element clau per assolir els quatre aspectes esmentats anteriorment és el bon funcionament d'una biblioteca escolar de qualitat (BEQ). El model de biblioteca pública no es pot extrapolar a la realitat escolar, perquè és diferent i té altres objectius i prioritats. La biblioteca escolar, d'entrada, compta amb l'avantatge de disposar d'uns usuaris fixos, fidels, que hi van habitualment, sols o amb el grup classe.

Les aportacions de la biblioteconomia s'han de tenir presents, naturalment, perquè són útils per a l'organització i el tractament dels fons, les tècniques de difusió, la concepció dels espais, etc. Però les decisions pedagògiques pel que fa al funcionament de la biblioteca escolar han de sustentarse en uns altres supòsits perquè l'alumnat és, cada cop més, el veritable protagonista del seu procés d'aprenentatge i ha deixat de ser un receptor de missatges acadèmics. El concepte d'ensenyament-aprenentatge ha d'anar lligat a uns objectius que es concretin en les capacitats de l'alumnat i uns continguts que depassin el marc d'un ensenyament purament transmissor de coneixements localitzats exclusivament a l'aula.

En aquest sentit, les escoles que desenvolupen projectes de biblioteca converteixen aquest espai –espai físic o concepte– en un dels eixos pedagògic-

gics del centre, en un lloc de trobada cultural i recreativa, en un punt d'ampliació dels coneixements que adquireix l'infant, autònomament. Normalment, són escoles amb un equip de mestres conscient que cal acostar la vida escolar a la realitat i fer invisibles les parets que separen el centre educatiu de la societat. *L'escola dels homes lliures* de la qual parlava José de San Martín no s'aconsegueix conformant-se amb les propostes dels llibres de text, aïllats en el microcosmos escolar.

Per sort, a Catalunya hi ha moltes comunitats educatives implicades en el procés de construcció d'espais de llibertat, d'espais per aprendre i per comprendre. Són nombrosos els centres educatius que s'arrisquen a emprendre camins nous, itineraris diferents, centres que no romanen impassibles enfront dels múltiples interrogants i les inèrcies conformistes i formulen idees alternatives que permeten avançar cap a una escola compromesa amb la societat, amb l'entorn, amb la mirada d'un infant.

10.5. Evidències sobre la biblioteca escolar

Les biblioteques escolars encara segueixen buscant el camí, el seu lloc al món, a l'escola. Es debaten entre la paradoxa de veure's avalades per les recomanacions d'organismes internacionals i les lleis del nostre país, d'una banda, i per la invisibilitat de la figura del bibliotecari escolar o la manca de pressupostos destinats al servei, de l'altra.

Sabem que la biblioteca escolar és una bona eina educativa però que, tanmateix, no és una reivindicació dels darrers anys ni cap demanda explícita per part de les mestres, ni tampoc dels sindicats ni de les associacions de famílies (AFA).

Algunes dades significatives:

La primera recorda que, fruit de la necessitat de regular les biblioteques dels centres educatius, la UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura) va promoure l'any 1999 un manifest on indicava quin havia de ser el funcionament, el finançament, el personal, els serveis, etc., que ha d'oferir la biblioteca escolar. Es tractava d'un document molt ben detallat i regulat.

Moltes mestres estan d'acord amb els efectes positius que explícitament assenyalava el manifest de la UNESCO⁵⁸ quan afirma que «s'ha demostrat que,

58. Manifest de la biblioteca escolar aprovat per la UNESCO a la tardor de 1999. Traduït pel Grup de Biblioteques Escolars del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. Per accedir a més informació: <http://www.cobdc.org/publica/manifestos/manifest_esc.html>

quan bibliotecaris i docents treballen en col·laboració, els estudiants milloren la lectura i l'escriptura, l'aprenentatge, la resolució de problemes, i treballen més bé amb les tecnologies de la informació i la comunicació».

Un llibre afegeix vida a la vida, diuen, i per fer-ho possible les biblioteques són quelcom més que espais adequats de conservació i ordenació dels llibres per a la seva lectura. Són espais vius d'aprenentatge continu, i instruments per a la comprensió tolerant entre persones, nacions i cultures.

La segona ens adreça a la Constitució espanyola,⁵⁹ a l'article 148.1.15a, on podem llegir que les comunitats autònomes podran assumir competències en «els museus, les biblioteques i els conservatoris de música d'interès per a la comunitat autònoma». A més a més, les diferents lleis d'educació sempre han considerat com a beneficiós i recomanable el bon funcionament de la biblioteca escolar.

La tercera ens remet a un estudi sobre aquesta temàtica, *Impact of School Libraries on Learning* (Morrison, Williams, Wavell; 2001), realitzat a Escòcia, on es verifica que els estudiants dels centres amb biblioteca escolar obtenen puntuacions més altes en les proves de lectura, llenguatge, història o matemàtiques, i reïxen en alfabetització informacional, treballs per a projectes, augment de coneixement, a part de mostrar una actitud més positiva cap a l'aprenentatge, més motivació i una autoestima més elevada, etc.

La quarta amplia l'anterior i ens recorda que en diferents països s'han fet estudis d'investigació (Small, Snyder, Parker, 2009; The Ontario Library Association, 2006) –fins a seixanta en els darrers anys– on queda palès que a les escoles que disposen d'una biblioteca escolar de qualitat i d'un bibliotecari qualificat –com és el cas dels centres educatius amb batxillerat internacional on fa onze anys que la figura del bibliotecari és obligatòria– els alumnes tenen més oportunitats d'èxit i els seus resultats milloren.

La cinquena ens fa veure que als centres on hi ha programa de biblioteca escolar de qualitat (BEQ) la bretxa digital entre els infants de famílies que disposen d'accés a Internet de banda ampla i els que no en tenen s'ha minimitzat.

Amb aquest panorama, s'entén que la biblioteca escolar no és cap reivindicació, ans al contrari, és un dret irrenunciable.

59. La Constitució espanyola fou publicada en llengua catalana en el *Boletín Oficial del Estado*, núm. 311, el dia 29 de desembre de 1978. Per accedir a més informació: <<https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCATALAN.pdf>>

10.6. Confusions sobre la biblioteca escolar

Un dels embolics que ens trobem sovint se centra a aclarir què entenem per biblioteca escolar i què no. És una confusió que comporta l'aparició de males pràctiques, algunes de les quals són força esteses.

És freqüent, per exemple, considerar l'espai on s'ubica la biblioteca com un *calaix de sastre* més que no pas com un espai pedagògic de l'escola, consideració que sí que tenen el laboratori de ciències, l'aula de música o el menjador, per exemple. Sovint, la biblioteca s'usa com a sala de reunions per fer-hi entrevistes amb familiars, claustrs o desdoblaments.

A molts centres educatius, el pressupost anual per comprar llibres i documents no arriba al 5% recomanat que apunta el principal organisme internacional que representa els interessos de la biblioteca, els serveis d'informació i els seus usuaris (International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA), així com la UNESCO.

Respecte a la gestió física dels documents i altres activitats relacionades, com que no es disposa de bibliotecari ni de mestre amb coneixements de biblioteconomia es deixa el servei en mans de mares voluntàries o mestres jubilades que fan una tasca necessària de suport a l'alumnat i als centres. Aquesta ajuda s'agraeix, però demanar que s'encarreguin de tot és un error perquè no és una labor que pugui fer qualsevol; calen professionals.

Una altra idea que circula és que la biblioteca escolar és el lloc on es preserva el llibre enfront de les noves tecnologies. És un concepte equivocat perquè la biblioteca escolar és un espai obert a totes les tipologies textuals, a tot tipus de suports de lectura, sia en paper o en pantalla. La biblioteca escolar és un espai viu, comunicat amb la realitat més propera del barri, de la ciutat, del país, del món, un espai on es promou la lectura en tota mena de formats.

Amb aquest panorama, és fàcil entendre que, si no hi ha pressupost ni persona que s'hi dediqui, l'escola pateix.

10.7. La (in)formació i el coneixement

La funció de la biblioteca escolar és acompanyar processos educatius integrals de formació de lectors, alfabetització informacional i preparar els alumnes per exercir una ciutadania plena, informada, participativa i propositiva. I això no s'aconsegueix pensant en què és més còmode i convenient per a l'escola, sinó què necessiten els nens i els joves.

La informació (formar cap endins) té una relació clara amb la possibilitat de reunir saviesa, llenguatge i pensament i, sens dubte, aquesta informació ajuda, en un primer moment, a augmentar el coneixement, sempre que aquest emmagatzematge de dades condueixi a conclusions vàlides, certes, que puguin ser interpretades de manera correcta.

La principal funció de la biblioteca no ha de ser guardar i organitzar les dades perquè vinguin els alumnes recollidors a emmagatzemar-les. Allò que defineix una bona biblioteca escolar de qualitat és que un dels seus objectius principals és ajudar els alumnes a construir les seves bastides culturals, el seu saber, que els serveixin per transformar en coneixements les seves troballes, que els facin ciutadans més reflexius, més responsables.

Si volem que la informació es converteixi en coneixement cal que les biblioteques escolars (reals o virtuals) esdevinguin llocs de trobades (reals o virtuals) creatives on els alumnes siguin agents actius de les seves necessitats curriculars.

El que s'ha de pretendre és que els alumnes siguin lectors i escriptors competents, que s'incorporin a la comunitat de lectors i escriptors capaços de trobar la informació que necessitin, capaços de buscar arguments per defensar les seves preocupacions, capaços de conèixer altres mons, viure altres aventures i identificar-se (o diferenciar-se) amb els autors o els personatges. I això és més fàcil si l'escola afavoreix, possibilita l'existència d'una biblioteca escolar *viva*.

Si fem costat als equips de mestres que creuen en les bondats de la biblioteca escolar, que estan orgullosos de la seva feina i saben que poden canviar la societat, si pensem com el president Macià quan recordava la valuosa tasca de les mestres, si sabem que s'equivoquen i ho reconeixen, que riuen i canten a les aules, estarem ajudant a fer una societat més feliç, que al cap i a la fi és el que volem.

10.8. La societat literària del segle XXI

Si som capaços d'integrar en el projecte escolar la biblioteca de qualitat, un lloc d'oportunitats per a tots els alumnes, estarem en el camí de ser una escola literària, un país lector.

L'ensenyant que mira cap al futur sap que els nois i noies que hi ha ara a l'escola hauran de fer front a les exigències de la vida del segle XXI i que molts viuran l'entrada al segle XXII. Per tant, s'ha de preocupar per ensenyar-los a pensar críticament, alimentar la seva necessitat d'aprenentatge, proporcionar-los recursos, fomentar-ne la creativitat, establir un clima edu-

catiu de confiança i desenvolupar mecanismes per absorbir coneixements nous, conscients que ara mateix ningú no sap amb què es trobaran, quines feines hauran de realitzar ni amb qui s'hauran de relacionar.

L'educació dels infants no pot recaure només en la institució escolar, sinó que ha de comptar amb la resta d'agents socials i culturals. Ara que l'expressió «ciutat educadora» forma part del nostre vocabulari i tenim un bon teixit de biblioteques públiques, museus, escoles de música, teatres, espais i tota mena d'equipaments culturals, estem en disposició de fer un treball formidable amb la biblioteca escolar, i integrar la lectura entre el conjunt de vivències educatives formals i les no formals.

Per aquest motiu, experiències com les dels «municipis lectors»,⁶⁰ que algunes poblacions com Parets del Vallès o Cassà de la Selva, per exemple, tiren endavant amb el suport dels ajuntaments i de les biblioteques municipals, són exemples de com els accionistes que aposten per aliar-se amb l'hàbit lector fan un bon negoci.

Amb la implicació de tothom (escola, família, mitjans de comunicació de massa, autors, editors, llibreters) serem un país lector quan des de l'Administració educativa –principalment– es faci una aposta clara i decidida per les BEQ. Per aquest motiu és útil l'acció que promou la Fundació Jaume Bofill (2017) amb la Crida BIBLIO(r)EVOLUCIÓ, una iniciativa que busca centres educatius que desitgin crear col·lectivament nous usos i models per a la seva biblioteca escolar; una crida oberta als centres educatius a repensar, somiar i cocrear els usos de la biblioteca per contribuir a uns aprenentatges més actius, més integrals, més respectuosos, més inclusius, més transformadors, més compromesos i més significatius.

Paral·lelament, els escriptors han vist la necessitat de sumar esforços i s'han organitzat en una plataforma anomenada Escrivim, Associació d'Autors i Autores de Literatura Infantil i Juvenil, presentada en el marc de la Setmana del Llibre en Català 2017 i impulsada per una trentena d'autors de prestigi reconegut com Maite Carranza, Care Santos, Jordi Sierra i Fabra o Gemma Lienas. Defensen un manifest on assenyalen, per exemple, que cal prestigiar socialment la creació i la figura dels treballadors literaris com a patrimoni, com a riquesa i inversió de futur de la col·lectivitat per mantenir i recrear un imaginari col·lectiu, una llengua viva i un futur millor.

També, l'aparició de noves llibreries com Lectors, al tren! Espai de llibres, una llibreria de Rubí creada per la Montse Marcet, amb un concepte ben personal perquè només ofereix aquells llibres infantils i juvenils que re-

60. Per accedir a més informació i exemples: <<https://www.clijcat.cat/municipi/MunicipiLector.php>>

comanen especialment, sobretot d'editorials petites que no tenen cabuda a les llibreries més potents.

A Barcelona s'han obert Somnegrà, El Gat Pelut, La Carbonera, La Inexplicable i d'altres, la majoria amb vocació d'atendre a tot tipus de públic i, per tant, amb un espai per als infants i joves; fins i tot n'hi ha que prioritzen la literatura infantil i juvenil (LIJ) com la Sendak. Són llibreries de barri amb voluntat de servei que se sumen a les habituals: El pati de llibres a Sant Cugat, o Casa Anita, Al·lots i Abracadabra a Barcelona.

Falta encara més presència de la literatura als mitjans; malauradament hi ha poca oferta als diaris, ràdios i televisions.

Es tractaria d'establir relacions i col·laborar amb els diferents estaments i col·lectius per remar en la mateixa direcció. De vegades ens costarà i semblarà que no avancem o que retrocedim, però al final arribarem a tocar l'horitzó perquè cal mirar endavant, sempre endavant, sense mirall retrovisor, com els avions. Hem d'ajudar els nostres infants i joves a comprendre el significat de les emocions i passions humanes com poden ser la solidaritat, la llibertat o l'enveja, i a entendre que, a través de la lectura, podran comprendre la vida i viure-la millor.

La biblioteca escolar té una repercussió que va més enllà dels aprenentatges, de potenciar el pensament crític, d'aprendre a trobar informació, de ser competents en alfabetització mediàtica. La BEQ té un efecte sobre la configuració de la memòria personal, és un espai de socialització, un cau com la cova d'en Batman on podem trobar-nos, retrobar-nos amb la paraula, amb el pensament, amb el coneixement, amb els altres, amb un mateix, amb la vida. La biblioteca és una finestra per mirar enfora, però també per mirar dins d'un mateix.

10.9. Bibliografia

- AGUSTÍ, M.; BALLART, M.; GARCÍA SAFONT, M. «Aprendre a llegir amb la lectura compartida: Una altra lectura és possible». *Guix*, núm. 404, 2014. (p. 45-49). Disponible a: <<https://jaumecentelles.files.wordpress.com/2014/06/guix-lectura-compartida.pdf>> [Consulta: 25 juny 2018].
- ASSOCIACIÓ PROFESSIONAL D'ESCRIPTORES I ESCRIPTORES DE LITERATURA. *Escrivim* (manifest), 2017. Disponible a: <<https://jaumecentelles.files.wordpress.com/2017/09/escrivim.pdf>> [Consulta: 25 juny 2018].
- Constitució Espanyola. *Boletín Oficial del Estado*, núm. 311, 29.12.1978, capítol III. De les comunitats autònomes, article 148.1.15a Disponible a: <<https://www.boe.es/legislacion/documentos/ConstitucionCATA-LAN.pdf>> [Consulta: 25 juny 2018].

- FUNDACIÓ JAUME BOFILL. BIBLIO(R)EVOLUCIÓ. 2017. Disponible a: <<https://educaciodemacat/crides/bibliorevolucio/bibliorevolucio>> [Consulta: 25 juny 2018].
- HAMPÂTÉ, A. *Discours de Hamadou Hampate Ba a la commission Afrique de l'UNESCO*, INA.fr. 1960. Disponible a: <<http://www.ina.fr/audio/PHD86073514>> [Consulta: 25 juny 2018]
- JEAN, G. *El poder de los cuentos*. Barcelona: Pirene, 1988.
- LESSING, D. *The Nobel Prize Award Ceremony 2007. The Nobel Prize in Literature 2007*. Disponible a: <https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/2007/award-video.htmlvideo.html> [Consulta: 25 juny 2018]
- MORRISON, K; WAVEILL, C; WILLIAMS, D. *Impact of School Libraries on Learning*. Aberdeen: Robert Gordon University, Institute for Management, Governance & Society, 2013. Disponible a: <<http://scottishlibraries.org/media/1211/impact-of-school-libraries-on-learning-2013.pdf>> [Consulta: 25 juny 2018]
- MUNRO, A. *The Nobel Prize Award Ceremony 2013. The Nobel Prize in Literature 2013*. Disponible a: <https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/2013/award-video.html> [Consulta: 25 juny 2018]
- QUEEN'S UNIVERSITY AND PEOPLE FOR EDUCATION. *School Libraries: Student Achievement in Ontario*, 2006. Toronto: The Ontario Library Association. Disponible a: <<https://www.accessola.org/web/Documents/OLA/Divisions/OSLA/SchoolLibrariesStudentAchievementOntario.pdf>> [Consulta: 25 juny 2018].
- SARAMAGO, J. *The Nobel Prize Award Ceremony 1998. The Nobel Prize in Literature*, 1998. Disponible a: <https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/1998/award-video.html> [Consulta: 25 de juny de 2018]
- SMALL, R.; SNYDER, J.; PARKER, K. *The Impact of New York's School Libraries on Student Achievement and Motivation: Phase I*. New York: American Association of School Librarians, 2009. Disponible a: <<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ859484.pdf>> [Consulta: 25 juny 2018].
- UNESCO. *Manifest de la UNESCO per a les biblioteques escolars*. 1999. Traduït pel Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. Disponible a: <http://www.cobdc.org/publica/manifestos/manifest_esc.html> [Consulta: 25 juny 2018].
- ZWEIG, S. *Mendel el de los libros*. Barcelona: Acanalado, 2009.